
Informacija o gospodarskim kretanjima

travanj 2022.

Sažetak

Model brze procjene BDP-a upućuje na tekuće ubrzanje rasta realne aktivnosti u prvom tromjesečju, premda bi se godišnja stopa rasta mogla smanjiti u odnosu na prethodno tromjeseče. Istodobno kretanja na tržištu rada upućuju na rast zaposlenosti i nešto brži nominalni rast plaća. Inflacija potrošačkih cijena nastavila se ubrzavati u veljači, uz postupno povećavanje rasprostranjenosti rasta cijena. Saldo tekućeg i kapitalnog računa platne bilance u posljednjem se tromjesečju 2021. pogoršao u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ponajprije zbog rasta dobiti banaka i poduzeća u vlasništvu nerezidenata, premda je na razini cijele godine vidljivo znatno poboljšanje. Slobodna novčana sredstva banaka nastavila su se povećavati te su krajem ožujka dosegnula dosad najvišu zabilježenu razinu, a troškovi financiranja poduzeća i stanovništva u veljači su se dodatno smanjili. Godišnja stopa rasta plasmana banaka ubrzala se s 3,6% u siječnju na 4,0% u veljači, što je rezultat ubrzavanja rasta plasmana nefinansijskim poduzećima (s 1,6% na 3,6%), dok je stopa rasta plasmana stanovništvu ostala na razini prethodnog mjeseca (4,4%). Pritom se rast stambenih kredita nastavio usporavati, a rast gotovinskih nemajenskih kredita tek se blago ubrzao. Snažan oporavak gospodarske aktivnosti u 2021. rezultirao je znatnim smanjenjem omjera javnog duga i BDP-a, s 87,3% BDP-a, koliko je iznosio na kraju 2020. godine, na 79,6% BDP-a na kraju prosinca prošle godine. Prema recentnim podacima Ministarstva financija u prva dva mjeseca 2022. primjetljivo je blago smanjenje manjka u odnosu na isto razdoblje lani.

Model brze procjene BDP-a upućuje na tekuće ubrzanje rasta realne aktivnosti, premda bi se godišnja stopa rasta mogla smanjiti u odnosu na prethodno tromjeseče (Slika 1.). Na jačanje gospodarskog rasta početkom godine upućuju podaci o industrijskoj proizvodnji, koja je u prva dva mjeseca ove godine bila za 1,9% veća od prosječnog ostvarenja iz posljednja tri mjeseca 2021. (Slika 3.). Pritom se, promatrano prema GIG-u, povećala proizvodnja intermedijarnih dobara, kapitalnih dobara i netrajnih proizvoda za široku potrošnju. Proizvodnja energije zadržala se na razini iz prethodna tri mjeseca, dok je smanjena proizvodnja trajnih proizvoda za široku potrošnju (Slika 4.). Promatrano na mjesечноj razini, u veljači je ostvaren rast industrijske proizvodnje od 2,7% u odnosu na siječanj, kada je bio zabilježen pad od 0,6%. Obujam građevinskih radova u siječnju porastao je za 1,1% u odnosu na prosjek iz prethodna tri mjeseca (Slika 5.), pri čemu je ostvaren rast radova i na zgradama (0,7%) i na ostalim građevinama (3,0%), Slika 6. Promatra li se na mjesечноj razini, u siječnju je u odnosu na prosinac 2021. obujam građevinskih radova snižen za 0,3%, zbog smanjenja radova na zgradama (0,2%). Istodobno su radovi na ostalim građevinama porasli za 0,2%. Za razliku od povoljnijih kretanja u industriji i građevinarstvu, realni promet od trgovine na malo u siječnju i veljači bio je manji za 2,4% u usporedbi s prosjekom prethodnog tromjesečja (Slika 7.). Naime, iako je realni promet od trgovine na malo porastao u veljači za 1,6% u odnosu na siječanj, to nije bilo dovoljno da nadoknadi snažan mjeseci pad ostvaren u siječnju (3,9%).

Potrošački se optimizam nakon izrazitog pogoršanja u veljači dodatno blago pogoršao u ožujku, nastavljajući tako tendenciju koja uz određene oscilacije traje od sredine prethodne godine. Pritom je anketa u veljači bila provedena u prvoj polovini mjeseca, odnosno prije početka ruske invazije na Ukrajinu, pa se čini da zasad nije vidljiv znatniji dodatni utjecaj eskalacije geopolitičkih nestabilnosti na domaći potrošački optimizam. Pritom su se najviše pogoršala očekivanja finansijske situacije u kućanstvu i ukupne ekonomске situacije u Hrvatskoj za godinu dana, dok se ocjena trenutačne finansijske situacije u kućanstvu tek blago pogoršala. Poslovni optimizam u prvom je tromjesečju bio razmjerno stabilan pa su porasla očekivanja u građevinarstvu i uslugama, u industriji su se zadržala na razini s kraja prethodne godine, a očekivanja su se u trgovini pogoršala. U ožujku se u odnosu na veljaču nešto poboljšao optimizam u industriji. Očekivanja u trgovini zadržala su se na razini iz prethodnog mjeseca, dok je u građevinarstvu i uslugama zabilježeno blago pogoršanje poslovnih očekivanja (Slika 8.).

Zaposlenost je u veljači 2022. godine ostala gotovo nepromjenjena u odnosu na prethodni mjesec, pri čemu je njezina prosječna vrijednost tijekom siječnja i veljače 2022. bila viša za 0,6% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja. Usporavanje potražnje za radnom snagom na početku godine razvidno je i iz smanjenja stope slobodnih radnih mesta dva mjeseca uzastopce, što se ogledalo u povećanju broja nezaposlenih osoba u veljači. Administrativna stopa nezaposlenosti ostala je u veljači 2022. na razini iz prethodnog mjeseca (6,8% radne snage). U usporedbi s veljačom 2021. godine zaposlenost je povećana za 2,4%, dok je broj nezaposlenih manji gotovo za 20% (Slika 15.). Rezultati Ankete o radnoj snazi za četvrtu tromjesečje 2021. potvrđili su povoljna kretanja na tržištu rada krajem godine, pri čemu je sezonski prilagodena anketna stopa nezaposlenosti u četvrtom tromjesečju 2021. godine bila smanjena na 5,9% radne snage sa 7,2% u trećem tromjesečju (Slika 16.).

Rast prosječne nominalne bruto plaće zamjetno se ubrzao u veljači 2022., ponajprije zbog intenziviranja povećanja plaće izvan javnih i državnih službi (Slika 17.). U siječnju i veljači prosječna je nominalna bruto plaća bila za 1,9% viša u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci, dok je njezina kupovna moć ostala nepromjenjena. Snažan rast bruto plaće odrazio se i na nominalnu neto plaću, čija se godišnja stopa rasta u veljači 2022. ubrzala na 5,7%, no njezina je realna vrijednost bila niža za 0,6%.

Mjesečni rast potrošačkih cijena od 0,9% u veljači je bio široko rasprostranjen pa su tako poskupljeli naftni derivati, odjeća i obuća, kruh i žitarice, ugostiteljske usluge te određena trajna i netrajna potrošna dobra. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena nastavila se ubrzavati osmi mjesec zaredom te se, nakon što je u siječnju dosegnula razinu od 5,7%, u veljači popela na 6,3% (Slika 19.). Godišnja je stopa ujedno prvi put od 2008. godine premašila razinu od 6%. Iako hrana i energija i dalje daju najveće doprinose inflaciji, porast potrošačkih cijena u veljači gotovo je u cijelosti rezultat viših cijena proizvoda koji ulaze u izračun temeljne inflacije, odnosno industrijskih proizvoda bez hrane i energije, poput odjeće i obuće, kućanskih aparata, potrošnih dobara za održavanje kućanstva te opreme za vrtove i kućne ljubimce. Spomenuta kretanja uvelike se mogu pripisati ugradnju rasta troškova zbog ranijeg povećanja cijena energije i drugih sirovina te intermedijarnih dobara na svjetskom tržištu, kao i vozarina, u domaće cijene industrijskih proizvoda. U nešto manjoj mjeri povećanju inflacije u veljači pridonijelo je i ubrzavanje godišnjeg rasta cijena prerađenih prehrabnenih proizvoda (poglavitno kruha i žitarica te bezalkoholnih pića), što odražava i

dalje visoke cijene prehrambenih sirovina, gnojiva i energenata na svjetskom tržištu koji se upotrebljavaju u njihovoj proizvodnji. U veljači se blago povećao i doprinos usluga ukupnoj inflaciji, poglavito onih vezanih uz ugostiteljstvo. S druge strane, doprinos energije i neprerađenih prehrambenih proizvoda ukupnoj godišnjoj inflaciji nije se znatnije promijenio u odnosu na siječanj jer je njihovo poskupljenje u veljači 2022. bilo sličnog intenziteta kao i u istom mjesecu prethodne godine. Slijedom navedenog, temeljna se inflacija povećala za jedan postotni bod, s 4,9% u siječnju na 5,9% u veljači (Tablica 1.). Inflacija mjerenja harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC-om) u veljači se ubrzala na 6,3% (s 5,5% u siječnju), što je za 0,5 postotnih bodova više od inflacije u europodručju. Stopa inflacije mjerena HIPC-om bez energije, hrane, pića i duhana u veljači se nešto više ubrzala u Hrvatskoj nego u europodručju te je iznosiла 3,5%, odnosno bila je za 0,8 postotnih bodova viša od one u europodručju. Uz spomenute činitelje na inflacijska će kretanja u sljedećem razdoblju utjecati i rat u Ukrajini i sankcije protiv Rusije zbog kojih su snažno porasle cijene sirovina i energenata.

Na tekućem i kapitalnom račun platne bilance u četvrtom je tromjesečju 2021. ostvaren manjak od 31 mil. EUR, što je pogoršanje salda za 144 mil. EUR u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine (Slika 64.). To je ponajprije rezultat rasta dobiti banaka i poduzeća u vlasništvu nerezidenata (osobito u djelatnosti poslovanja nekretninama). Osim toga, povećao se manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom (za 0,3 mlrd. EUR) u uvjetima snažnog porasta robnog izvoza i uvoza (42,3% prema 31,1%). Izrazito visoke stope rasta robnog izvoza i uvoza odražavaju rast inozemne i domaće potražnje, ali i povećanje cijena robe, posebno energenata i drugih sirovina na svjetskom tržištu. Istodobno se višak na računima sekundarnog dohotka i kapitalnih transakcija tek neznatno smanjio, dok su nepovoljna kretanja na tekućem i kapitalnom računu ublažena snažnim rastom neto izvoza usluga (za 0,6 mlrd. EUR), što se poglavito odnosi na usluge putovanja, a u znatno manjoj mjeri i neto izvozu drugih usluga, posebno građevinskih usluga. Promatraju li se ostvarenja u cijeloj 2021. godini, višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance iznosiо je 5,8% BDP-a, odnosno za 3,7 postotnih bodova više nego u 2020.

Tijekom ožujka ojačali su pritisici na deprecijaciju tečaja kune prema euru u uvjetima rasta geopolitičke neizvjesnosti, unatoč približavanju očekivanog trenutka ulaska Hrvatske u europodručje. Kako bi ublažio slabljenje domaće valute u okviru politike očuvanja stabilnosti tečaja, HNB je u ožujku u tri navrata intervenirao na deviznom tržištu prodajom deviza poslovnim bankama u ukupnom iznosu od 385 mil. EUR, od čega je jedna intervencija bila izvan aukcije. Na kraju ožujka tečaj je iznosiо 7,58 EUR/HRK, tj. bio je za 0,4% viši nego na kraju veljače ili za 0,1% viši nego u istom razdoblju prethodne godine (Slika 22.). Nominalni efektivni tečaj kune na kraju ožujka bio je za 0,4% viši u odnosu na kraju veljače¹. Deprecijacija je u najvećoj mjeri rezultat slabljenja kune prema euru, a manjim dijelom i slabljenja kune prema juanu renminbiju i američkom dolaru, što zrcali jačanje tih valuta prema euru na međunarodnom deviznom tržištu.

Eurska kratkoročna kamatna stopa €STR ostala je gotovo nepromijenjena tijekom ožujka i krajem mjeseca iznosiла je -0,59%, dok je šestomjesečni EURIBOR nastavio rasti i krajem ožujka iznosiо je -0,37% (Slika 26.). Očekivanja ulagača glede daljnog rasta stope inflacije, neizvjesnost vezana uz rusku agresiju u Ukrajini te nastavak pooštavanja monetarne politike Feda

i drugih središnjih banaka utjecali su na rast prinosa na državne obveznice SAD-a i Njemačke, koji se tijekom ožujka intenzivirao (Slika 25.), a slična su kretanja zabilježena i kod većine usporedivih zemalja. Nastavio se i rast premije za rizik europskih zemalja s tržišta u nastajanju, koji je bio najizraženiji u prvoj polovini ožujka (Slika 27.), pri čemu su najveći rast u ožujku zabilježile Rumunjska i Mađarska. Pritom se premija za rizik Hrvatske povećala za 9 baznih bodova i krajem ožujka iznosiла je 103 bazna boda, stoga su se nastavile bilježiti malo više vrijednosti u odnosu na usporedive zemlje Srednje i Istočne Europe, osim Rumunjske.

Slobodna novčana sredstva banaka dosegnula su dosad najvišu zabilježenu razinu. Tako je prosječni dnevni višak kunske likvidnosti domaćega bankovnog sustava u ožujku iznosiо 78,7 mlrd. kuna (Slika 61.), prema 77,2 mlrd. kuna u prethodnom mjesecu. Prvi put od travnja 2020. godine u ožujku je ostvaren skromni promet na domaćem međubankovnom prekonočnom tržištu uz kamatnu stopu od 0,05% (Slika 29.). Što se tiče ostalih segmenata prekonočnoga novčanog tržišta, zabilježen je pad kamatnih stopa. Implicitna kamatna stopa izvedena iz trgovanja banaka ugovorima o valutnoj razmjeni smanjila se u ožujku na -0,15%, kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem na -0,03%, a kamatna stopa na repo poslove banaka na -0,05% uz mali promet. Prosječno dnevno stanje redovitih tijednih operacija tijekom ožujka iznosiо je 167 mil. kuna uz prosječnu fiksnu kamatnu stopu od 0,05%, pri čemu banke krajem ožujka nisu iskazale interes za financiranje kod HNB-a. Što se tiče troškova financiranja države, kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise Ministarstva finacija u ožujku je porasla na 0,05% (Slika 30.), nakon što je tijekom prva dva mjeseca 2022. bila na razini od 0,01%. Iako su tijekom druge polovine ožujka prinosi na hrvatske državne obveznice blago smanjeni, krivulja prinosu zadрžala se na višoj razini u odnosu na stanje prije ruske agresije na Ukrajinu (Slika 31.).

Kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite poduzećima smanjila se u veljači za 22 bazna boda, na razinu od 1,59% (Slika 34.). Na smanjenje troškova financiranja poduzeća najviše su utjecali pad kamatne stope na kredite srednjim poduzećima (-15 baznih bodova) i smanjenje udjela financiranja mikropoduzeća (-14 baznih bodova), koja se zadužuju po višim kamatnim stopama (Slika 37.). Na godišnjoj je razini trošak financiranja poduzeća bio manji za 41 bazni bod (Slika 35.), na što je najviše utjecalo smanjenje kamatnih stopa na kredite za investicije i sindicirane kredite (-18 baznih bodova) i kredite za obrtna sredstva (-15 baznih bodova). Što se tiče stanovništva, kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite tom sektoru u veljači se smanjila za 4 bazna boda, na razinu od 4,08% (Slika 38.), uglavnom zbog smanjenja kamatne stope na gotovinske nemamjenske kredite. Na godišnjoj su razini troškovi financiranja stanovništva manji za 40 baznih bodova (Slika 39.), čemu je najviše pridonio pad kamatnih stopa na gotovinske nemamjenske kredite (-20 baznih bodova) i stambene kredite (-10 baznih bodova). Kada je riječ o depozitima, kamatne stope na oročene depozite stanovništva i poduzeća ostale su gotovo nepromijenjene u veljači (slike 41. i 42.). U skladu s mjesечnim padom troškova financiranja razlika između kamatnih stopa na ukupne nove kredite i depozite smanjila se u veljači na 4,0 postotna boda (Slika 44.), dok je razlika između kamatnih stopa na stanja ukupnih kredita i depozita ostala nepromijenjena na razini od 3,6 postotnih bodova.

Monetarna kretanja u veljači obilježio je nastavak postupnog usporavanja rasta monetarnih agregata. Blago su smanjena ukupna likvidna sredstva (M4), i to za 0,4 mlrd. kuna ili 0,1% (na osnovi transakcija), što odražava pad neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava uz istodobni rast neto domaće aktive

¹ Tečaj ruskog rublja fiksiran je do daljnog na razini posljednje dostupne referentne vrijednosti ESB-a od 1. ožujka, čime je isključen učinak izražene kolebljivosti te valute na međunarodnom deviznom tržištu na efektivne tečajeve kune.

(NDA), Slika 45. Novčana masa (M1) porasla je na mjesечноj razini za 1,2 mlrd. kuna (0,6%), pri čemu se ponajviše povećao depozitni novac stanovništva. Kvazinovac se smanjio za 1,6 mlrd. kuna (0,7%) zbog smanjenja kunksih depozita domaćih sektora, a posebice ostalih finansijskih institucija. Godišnji rast M4 i M1 nastavio se postupno usporavati, iako su stope rasta još uvek visoke: 9,6% za M4 te 14,9% za M1 (slike 55. i 56.).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) porasli su tijekom veljače za 1,4 mlrd. kuna (0,6%), dok se njihova godišnja stopa rasta ubrzala na 4,0% u veljači, s 3,6% u siječnju (Slika 47.). Mjesечni rast plasmana u cijelosti se odnosi na kredite, koji su prevladavajuća stavka plasmana, pri čemu se najveći rast bilježi za kredite nefinansijskim poduzećima (1,8 mlrd. kuna). Krediti stanovništvu blago su porasli (0,3 mlrd. kuna), a krediti ostalim finansijskim institucijama smanjili su se (0,7 mlrd. kuna). Ako se promatraju krediti stanovništvu prema instrumentima, nastavio se blagi rast stambenih (0,2 mlrd. kuna) i gotovinskih nemajenskih kredita (0,1 mlrd. kuna). Tako se na godišnjoj razini nastavilo usporavanje rasta stambenih kredita (s 8,4% u siječnju na 8,0% u veljači) uz blago ubrzanje rasta gotovinskih nemajenskih kredita (s 3,3% na 3,4%). Time je godišnji rast ukupnih plasmana stanovništvu ostao na razini iz prethodnog mjeseca (4,4%, Slika 49.). S druge strane, ubrzao se rast plasmana nefinansijskim poduzećima na godišnjoj razini te je u veljači dosegnuo 3,6% (Slika 48.).

Bruto međunarodne pričuve smanjile su se tijekom ožujka za 2,2 mlrd. EUR ili 8,4% u odnosu na veljaču, te su na kraju mjeseca iznosile 24,1 mlrd. EUR (Slika 63.). Smanjenje bruto pričuva rezultat je niže razine ugovorenih repo poslova, kao i prodaje deviza bankama radi očuvanja stabilnosti tečaja kune prema euru. Istdobno je za neto raspoložive pričuve zabilježeno smanjenje od 0,5 mlrd. EUR ili 2,3% te su one na kraju mjeseca iznosile 20,4 mlrd. EUR. U odnosu na isti mjesec prethodne godine bruto međunarodne pričuve porasle su za 3,0 mlrd. EUR ili 14,0%.

Na finansijskom računu platne bilance u četvrtom je

tromjesečju 2021., isključi li se promjena bruto međunarodnih pričuva i obveza HNB-a, ostvaren neto priljev kapitala od 0,7 mlrd. EUR (Slika 66.). Ostvareni neto priljev kapitala većim dijelom odražava rast neto vlasničkih obveza domaćih sektora, koji proizlazi iz rasta obveza na osnovi zadržane dobiti banaka i poduzeća u stranom vlasništvu, a u nešto manjoj mjeri i rasta izravnih vlasničkih ulaganja u Hrvatsku, posebice u djelatnosti poslovanja nekretninama. Osim neto vlasničkih, u manjoj su se mjeri povećale i neto dužničke obveze, i to isključivo kao rezultat sezonskog pogoršanja neto inozemne pozicije kreditnih institucija (Slika 67.). Nasuprot tome, porasla je imovina poslovnih banaka u okviru sustava TARGET2² kojim upravlja središnja banka. Također su zamjetno porasla dužnička potraživanja države zahvaljujući tome što je iznos sredstava raspoređenih krajnjim korisnicima premašio iznos sredstava primljenih iz proračuna EU-a, kao i uplati predujma za nabavu borbenih zrakoplova, a svoje su neto dužničke obveze smanjili i ostali domaći sektori, uključujući obveze prema vlasnički povezanim vjerovnicima. Istdobno su zbog otkupa deviza od države porasle međunarodne pričuve središnje banke pa je ukupan neto priljev kapitala, uključujući pričuve HNB-a, bio primjetno slabiji i iznosio je 0,3 mlrd. EUR.

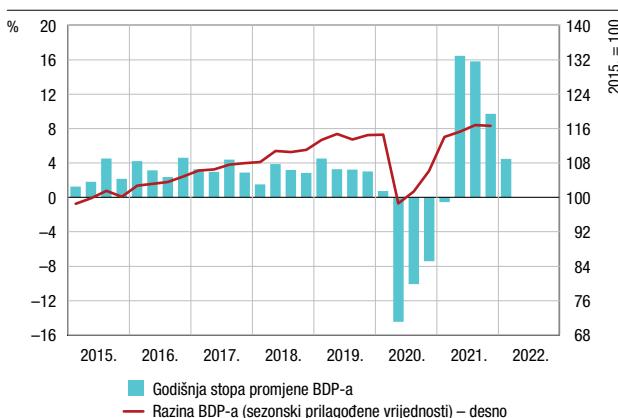
Prema podacima Ministarstva financija³ u veljači je ostvaren manjak proračuna od 3,1 mlrd. kuna, što je neznatno nepovoljnije u odnosu na manjak ostvaren u istom mjesecu 2021. godine (3,0 mlrd. kuna). Navedena kretanja odražavaju neznatan pad prihoda (-0,9%) i stagnaciju rashoda (0,0%) na godišnjoj razini. U prva dva mjeseca 2022. godine ostvaren je manjak od 3,4 mlrd. kuna, što je za oko 0,3 mlrd. kuna povoljniji saldo u odnosu na manjak ostvaren u istom razdoblju lani (3,7 mlrd. kuna).

Na kraju prosinca 2021. godine dug konsolidirane opće države iznosio je 343,6 mlrd. kuna, a to je povećanje za 13,2 mlrd. kuna u usporedbi s razinom duga na kraju 2020. godine. Kada je riječ o relativnom pokazatelju javnog duga, snažan oporavak gospodarske aktivnosti rezultirao je smanjenjem omjera javnog duga i BDP-a s 87,3% BDP-a, koliko je iznosio na kraju 2020. godine, na 79,6% BDP-a na kraju prosinca prošle godine.

² Sredstva banaka u okviru sustava TARGET2 čine inozemnu imovinu središnje banke, ali nisu dio međunarodnih pričuva.

³ Saldo proračuna i ukupni prihodi i rashodi odnose se na mjesечne podatke za središnju državu, državnu upravu i podsektore socijalne sigurnosti, koje prema zahtjevima Direktive Vijeća 2011/85/EU objavljuje Ministarstvo financija prije kraja sljedećega kalendarskog mjeseca. Objavljeni podaci odnose se na jedinicu opće države prema obuhvatu statističke metodologije ESA 2010, osim podataka za lokalnu državu, koji se objavljaju tromeđesečno.

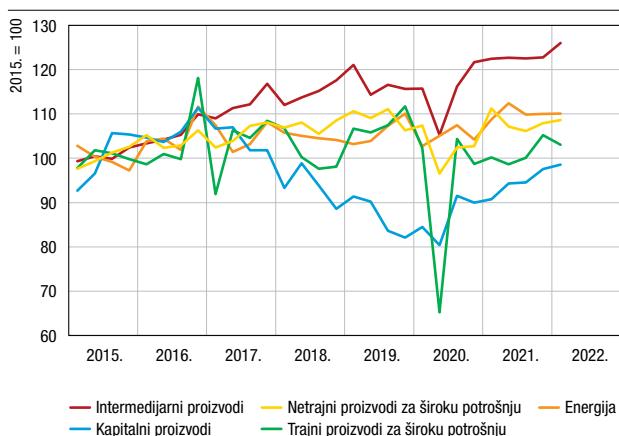
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za prvo tromjeseće 2022. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 31. ožujka 2022.

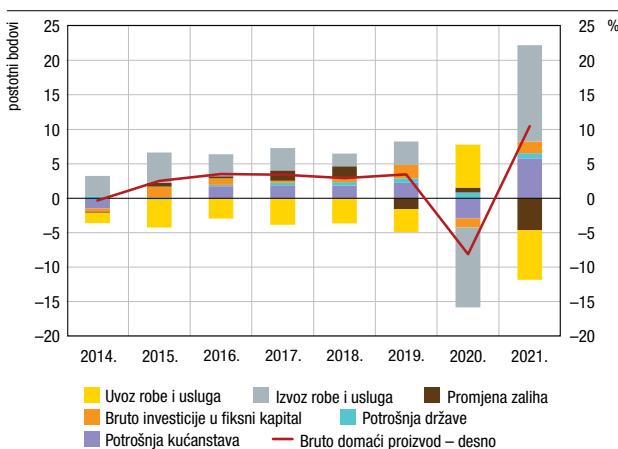
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

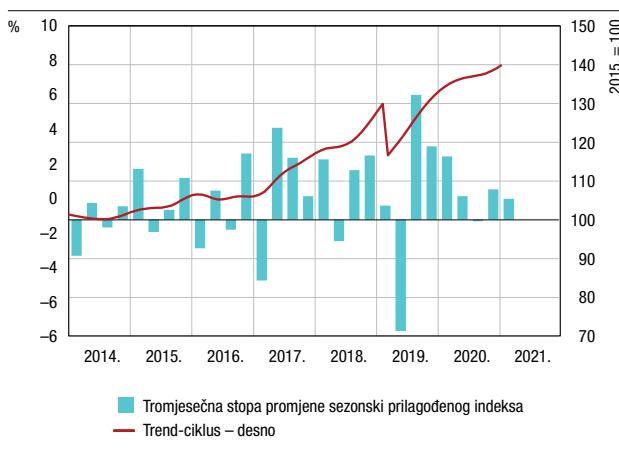
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Izvor: DZS

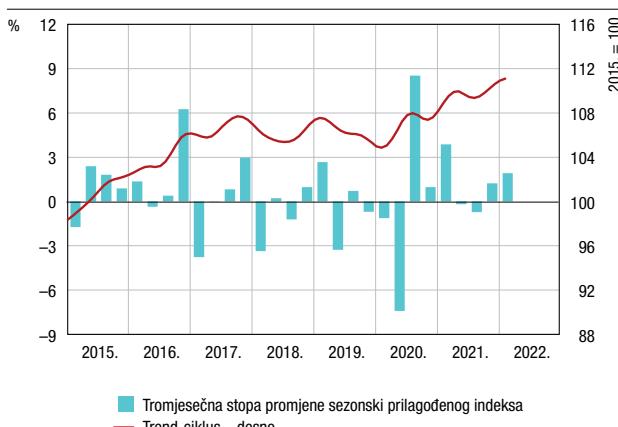
Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Napomena: Podatak za prvo tromjeseće 2022. odnosi se na siječanj.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

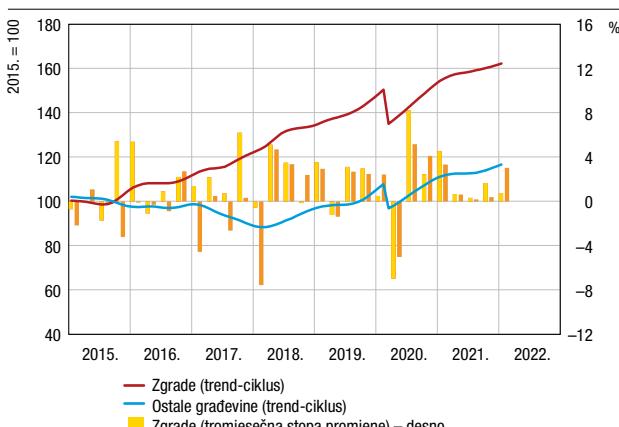
Slika 3. Industrijska proizvodnja

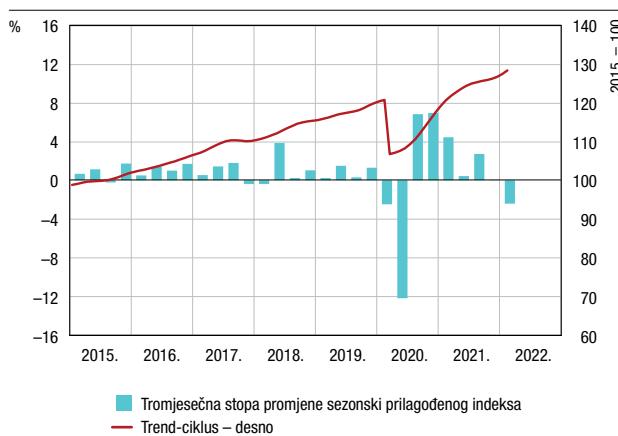
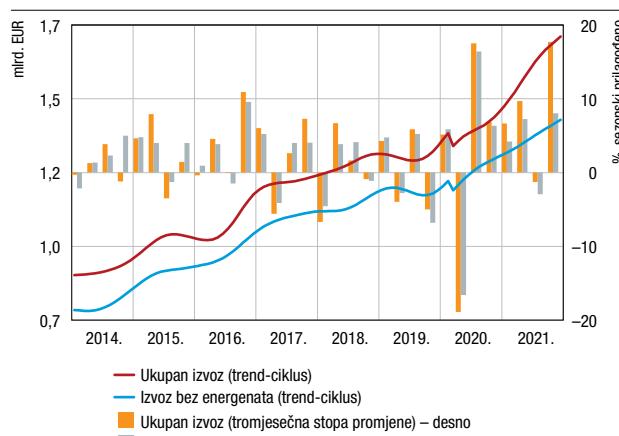
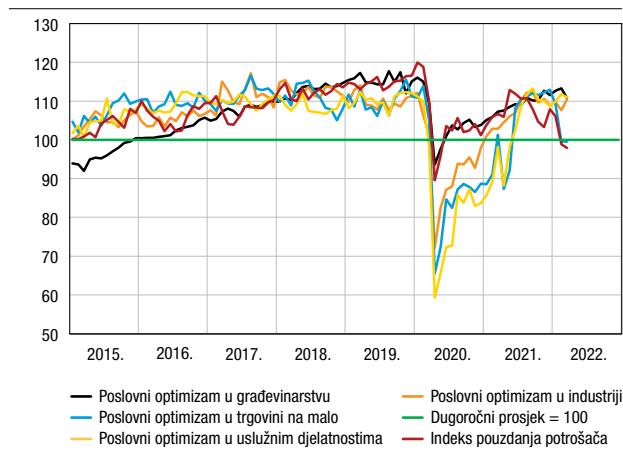
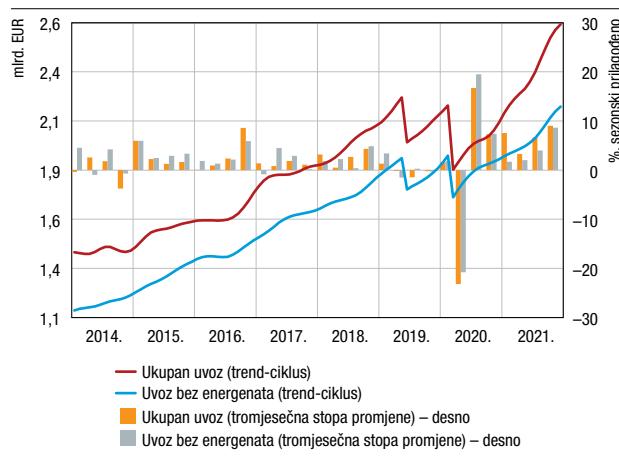
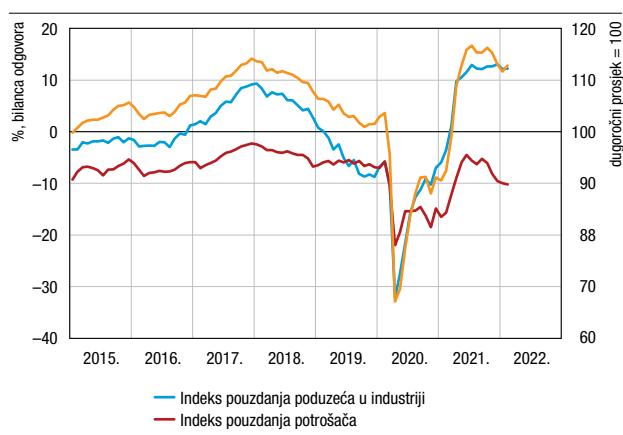
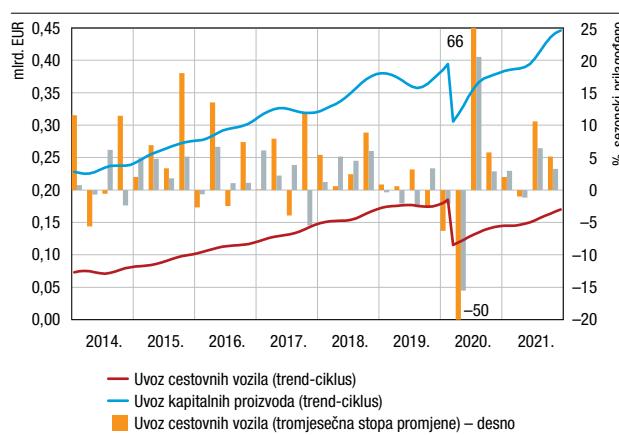
Napomena: Podatak za prvo tromjeseće 2022. odnosi se na siječanj i veljaču.

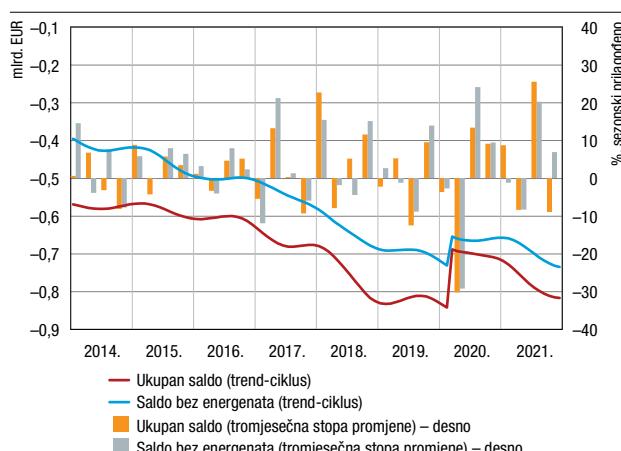
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

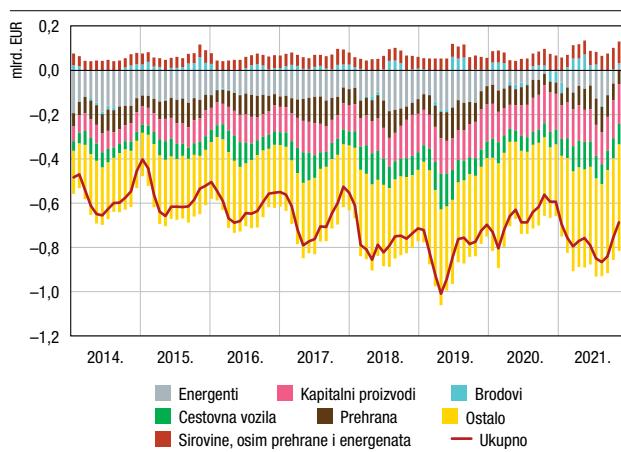
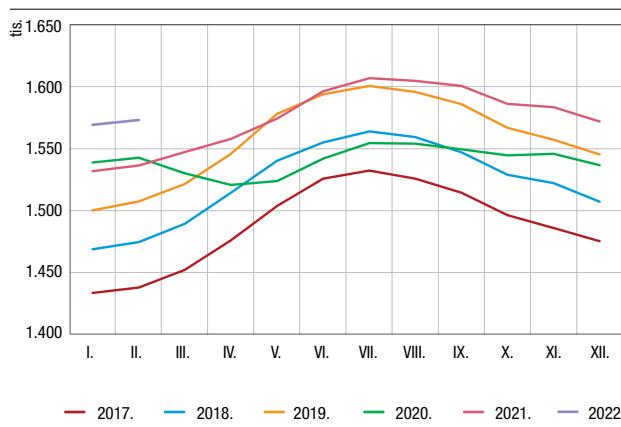

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

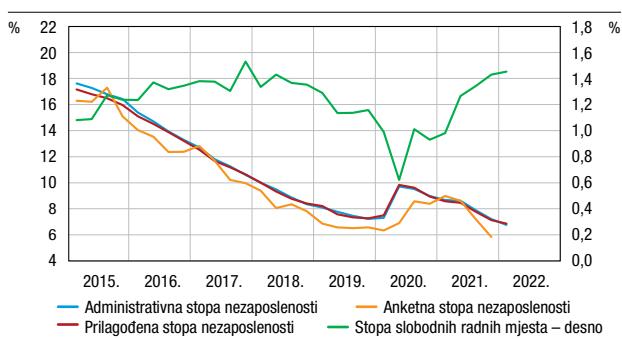
Slika 7. Realni promet od trgovine na malo**Slika 10. Robni izvoz (fob)****Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovнog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti****Slika 11. Robni uvoz (cif)****Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije****Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)**

Slika 13. Saldo robne razmjene

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

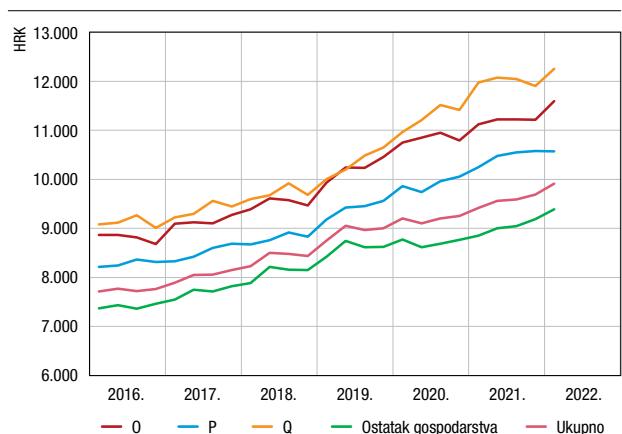
Slika 14. Saldo robne razmjene po skupinama proizvodaNapomena: Serije su prikazane kao tročlani pomicni prosjeci mjesecnih podataka.
Izvor: DZS**Slika 15. Zaposlenost**
originalni podaci

Izvor: HZMO

Slika 16. Stope nezaposlenosti i slobodnih radnih mesta
sezonski prilagođeni podaci

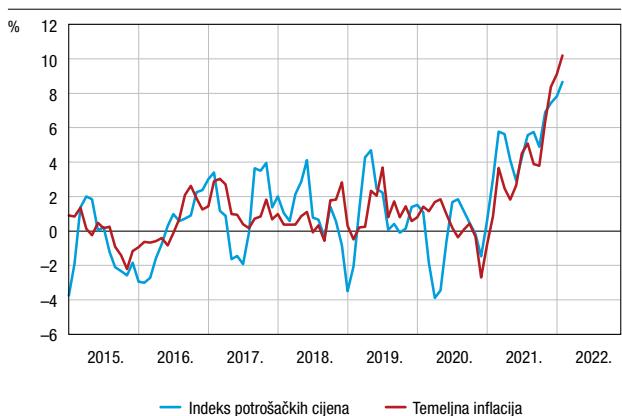
Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. koriste se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrazca JOPPD. Podaci o zaposlenosti revidirani su unatrag od siječnja 2016. do prosinca 2019. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Stopa slobodnih radnih mesta računa se kao udio slobodnih radnih mesta u ukupno potražnji za radom (zbog osiguranika HZMO-a i slobodnih radnih mesta). Podaci za prvo tromjeseće 2022. odnose se na siječanj i veljaču.

Izvor: DZS; HZZ; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

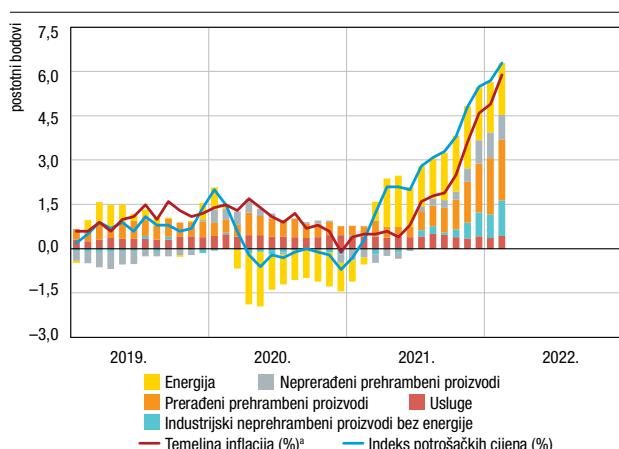
Slika 17. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a
originalni podaci

Napomena: O – Javna uprava i obvezno socijalno osiguranje, P – Obrazovanje, Q – Zdravstvo. Podaci za prvo tromjeseće 2022. odnose se na siječanj i veljaču.

Izvor: DZS; izračun HNB-a

Slika 18. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesecne stope promjene na godišnjoj razini^a^a Mjesечna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomicnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

Izvor: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

^aTemeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

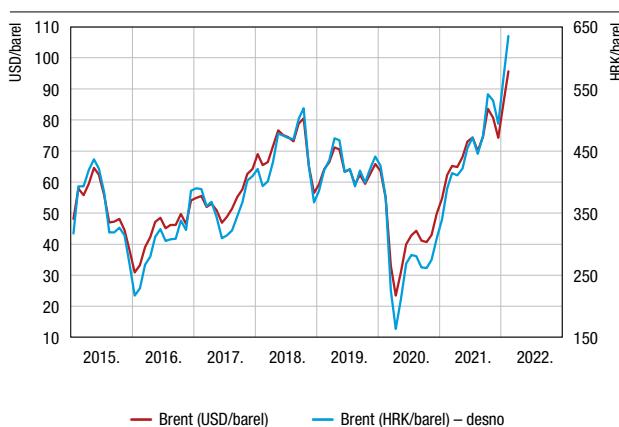
Izvor: DZS; izračun HNB-a

Tablica 1. Cjenovni pokazatelji godišnje i mjesecne stope promjene

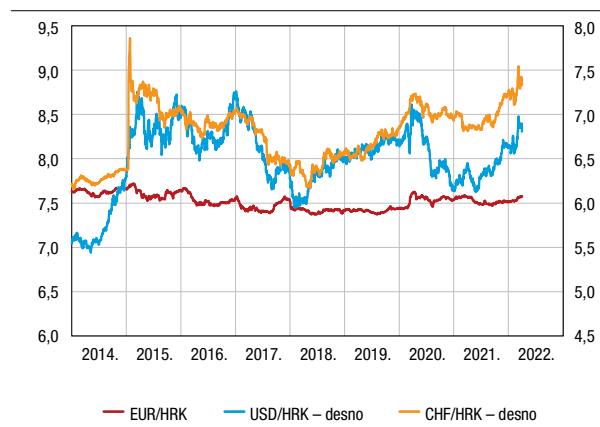
	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	I. 22.	II. 22.	II. 21.	II. 22.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	5,7	6,3	0,3	0,9
Energija	10,2	10,4	1,3	1,5
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	10,3	10,0	0,6	0,4
Prerađeni prehrambeni proizvodi	8,4	9,1	-0,3	0,4
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	3,1	4,6	0,1	1,5
Usluge	1,4	1,7	0,1	0,5
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	4,9	5,9	0,0	0,9
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	20,7	21,3	1,4	1,9
Cijene sirove nafte Brent (USD)	56,6	53,8	14,0	12,0
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, USD)	21,0	25,2	2,8	6,3

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

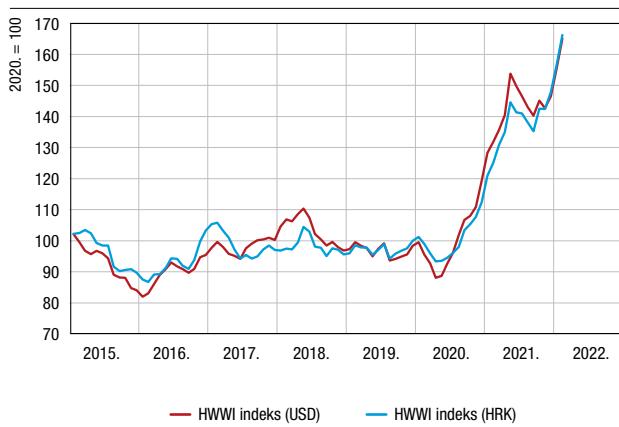
Izvor: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 20. Cijene sirove nafte (Brent)

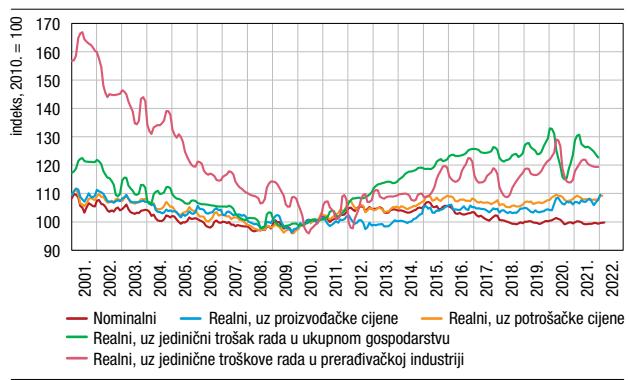
Izvor: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku

Izvor: HNB

Slika 21. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

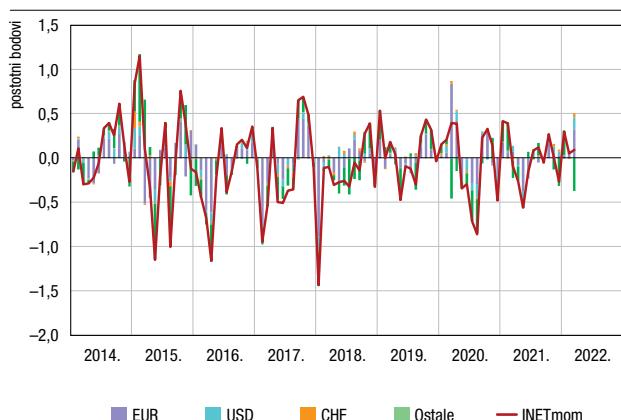
Izvor: HWWI; izračun HNB-a

Slika 23. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izraženo kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

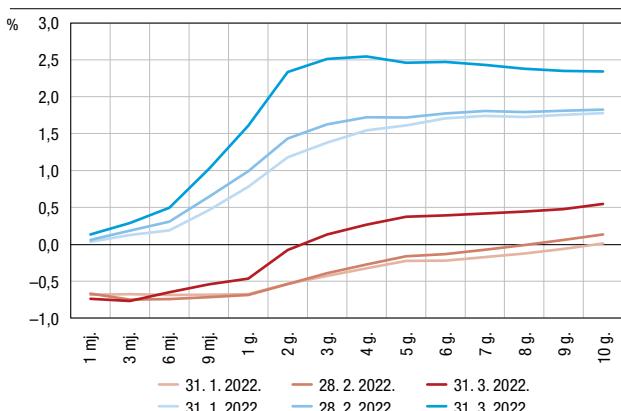
Slika 24. Doprinos^a pojedinih valuta mjesечноj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

Izvor: HNB

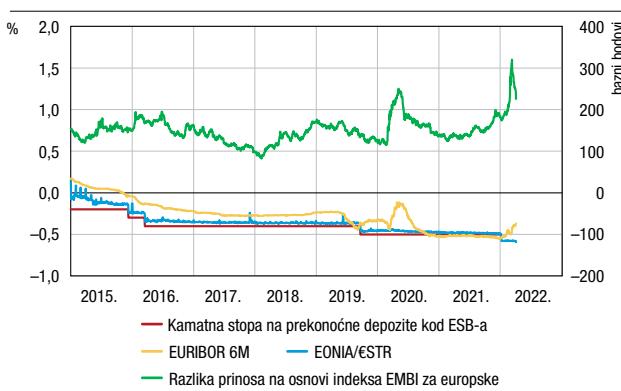
Slika 25. Prinosi do dospijeća na državne obveznice SAD-a i Njemačke

Napomena: Plavom su bojom označeni prinosi na obveznice SAD-a, a crvenom bojom na obveznice Njemačke. Prve četiri označke na pojedini datum odnose se na mjesечne prinose, a ostale na godišnje prinose.

Izvor: Bloomberg

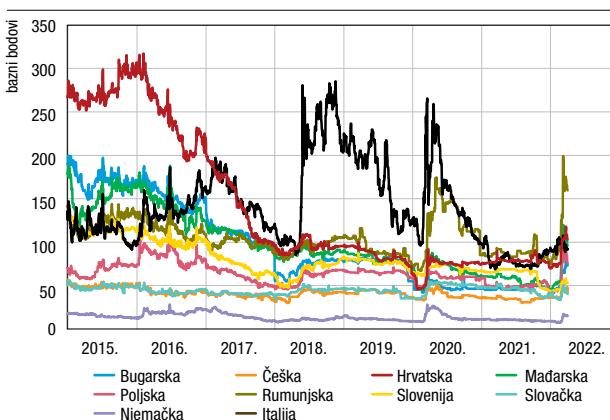
Slika 26. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinaosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks (engl. Emerging Market Bond Index) koji pokazuje razliku prinaosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje. Od početka 2022. EONIA se zamjenjuje stopom ESTR.

Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

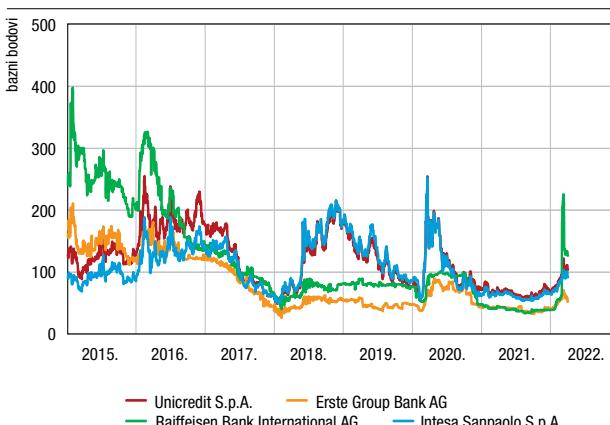
Slika 27. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabralih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

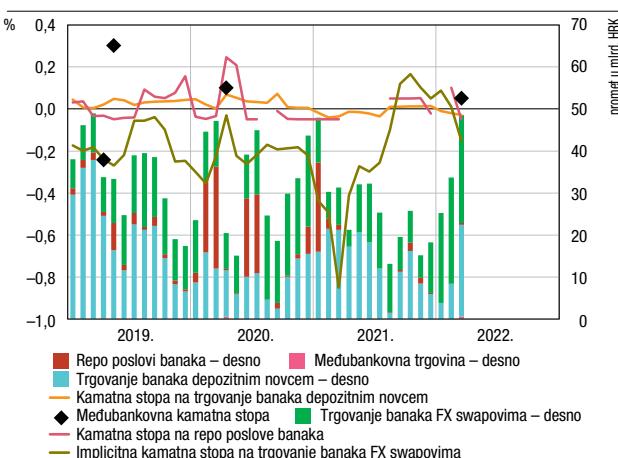
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 28. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

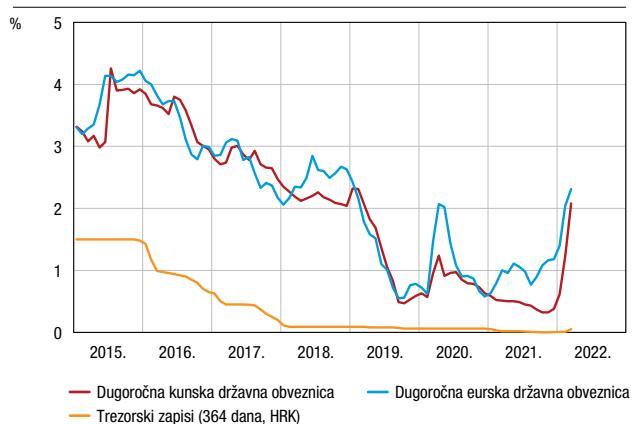
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 29. Prekonočne kamatne stope i prometi

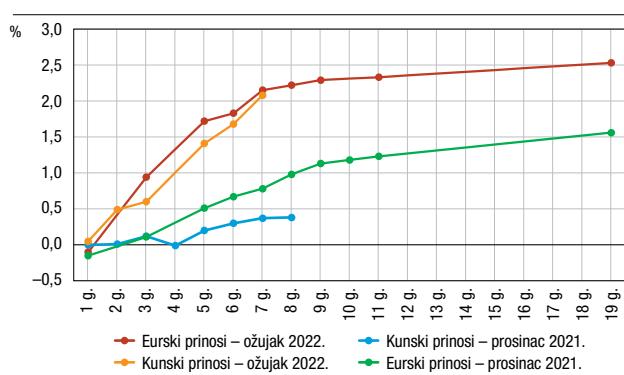
Izvor: HNB

Slika 30. Prinosi na trezorske zapise i obveznice Republike Hrvatske

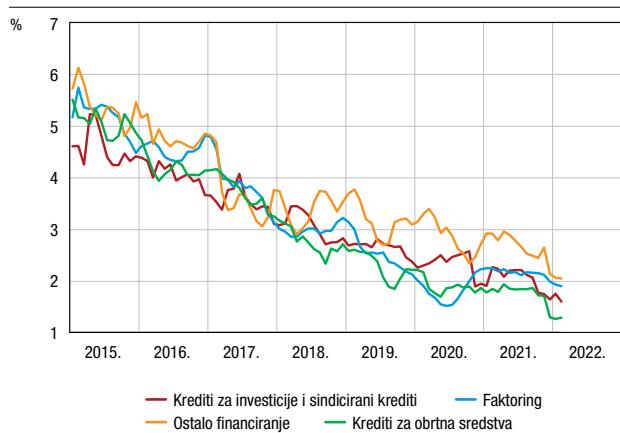

Napomena: Prinosi na dugoročne obveznice odnose se na obveznice preostalog dospijeća od deset godina, odnosno na obveznice najsličnjeg preostalog dospijeća.
Izvor: HNB

Slika 31. Prinosi do dospijeća na obveznice RH

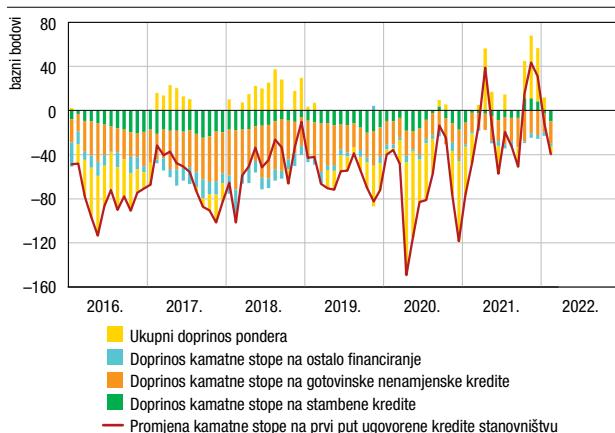

Slika 36. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima prema namjeni

Napomena: Tromjesečni ponderirani pomoći projekti
Izvor: HNB

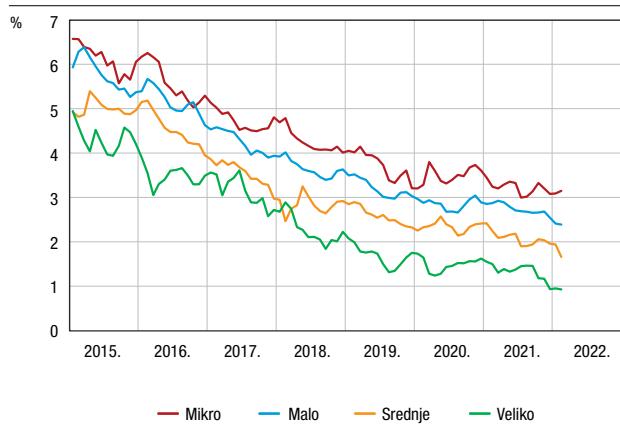
Slika 39. Doprinosi godišnjoj promjeni kamatne stope na prvi put ugovorene kredite stanovništvu

Napomena: Izračunato na osnovi indeksa Bennet, prema kojem se ukupni doprinos dijeli na učinak kamatne stope i učinak pondera.

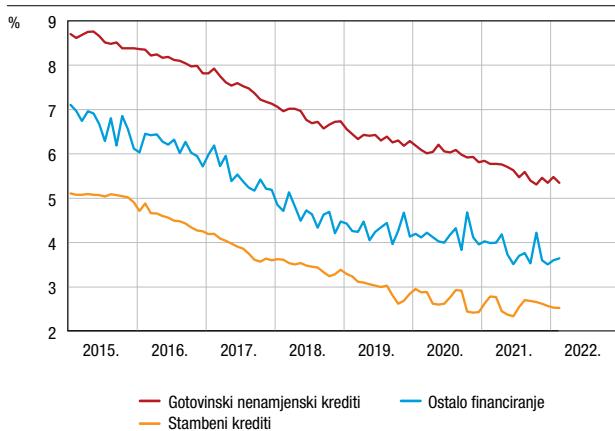
Izvor: HNB

Slika 37. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite prema veličini poduzeća

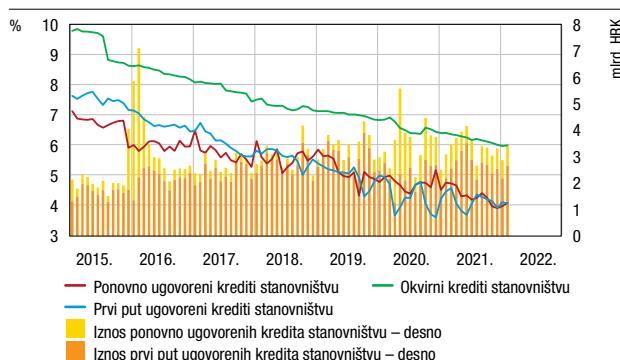
Napomena: Tromjesečni ponderirani pomoći projekti
Izvor: HNB

Slika 40. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite stanovništvu prema namjeni

Izvor: HNB

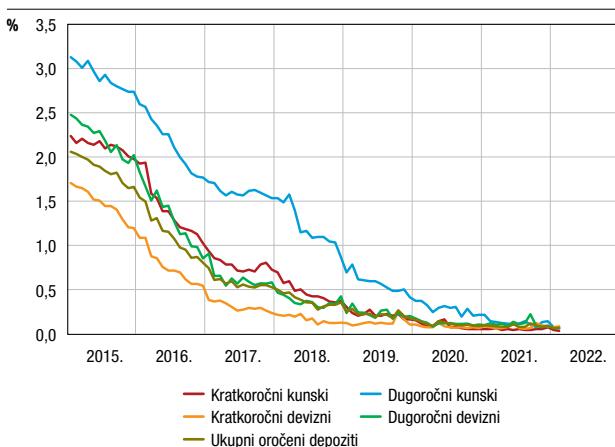
Slika 38. Kamatne stope i iznosi kredita stanovništvu

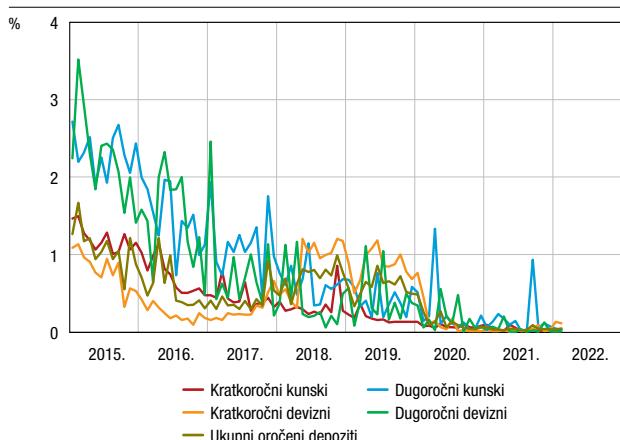
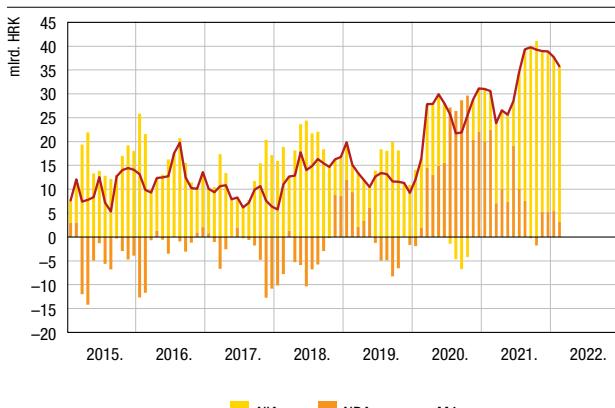
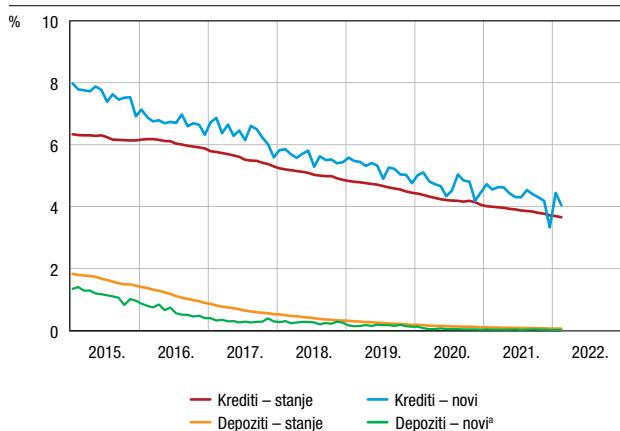
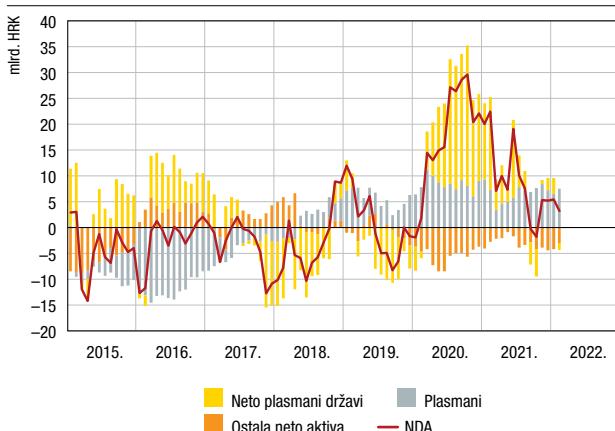
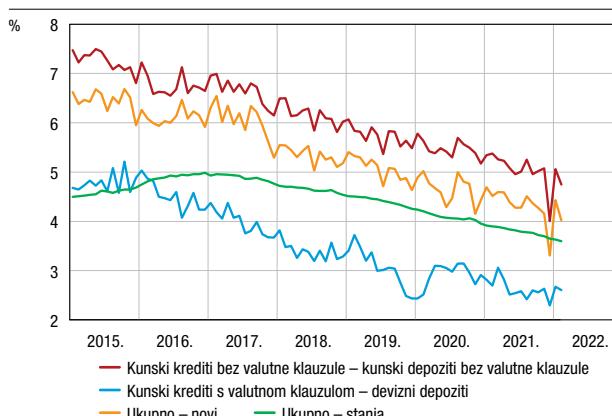
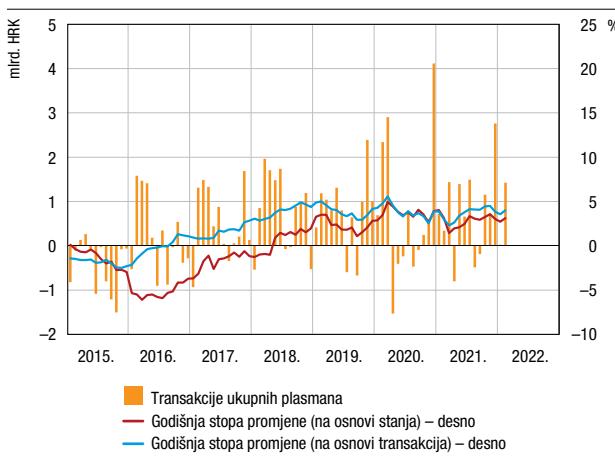
Napomena: Za kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite i potraživanja s osnove kartica s odgodom plaćanja (engl. charge card) nisu dostupni podaci o prvi put ugovorenim kreditima jer su novi poslovi (koji kod ostalih instrumenata osim prvi put ugovorenih kredita uključuju i ponovno ugovorene postojeće kredite) za te instrumente jednaki stanjima pa su zato svrstani u kategoriju "Okvirni kredit".

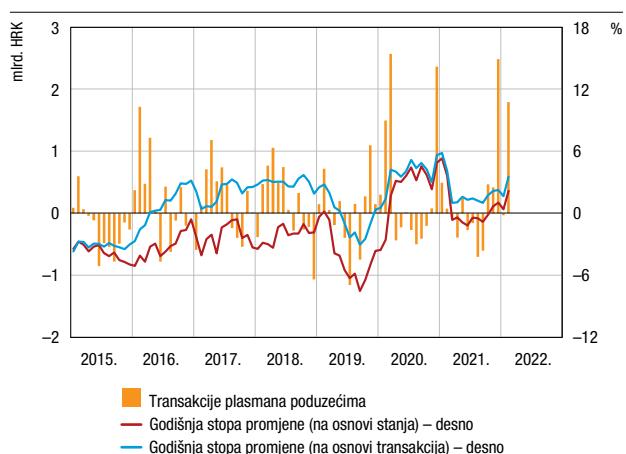
Izvor: HNB

Slika 41. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

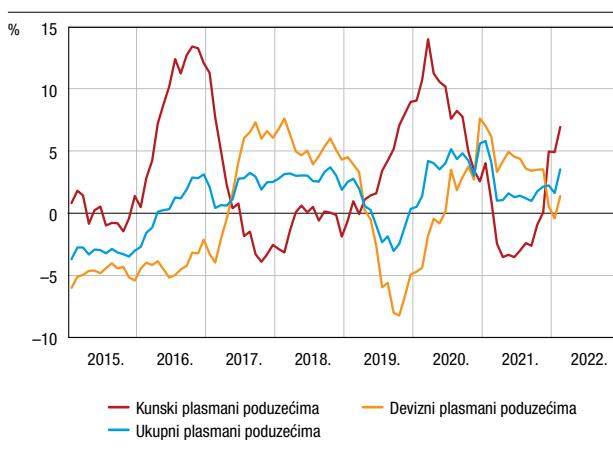

Izvor: HNB

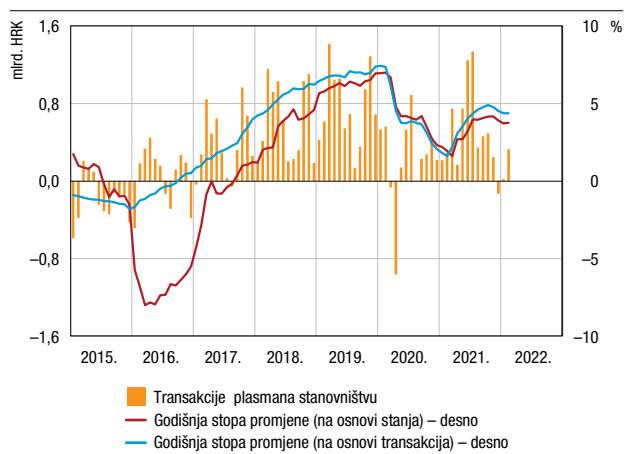
Slika 42. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća**Slika 45. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4)**
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci**Slika 43. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite****Slika 46. Neto domaća aktiva, struktura**
apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci**Slika 44. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite****Slika 47. Plasmani**

Slika 48. Plasmani poduzećima

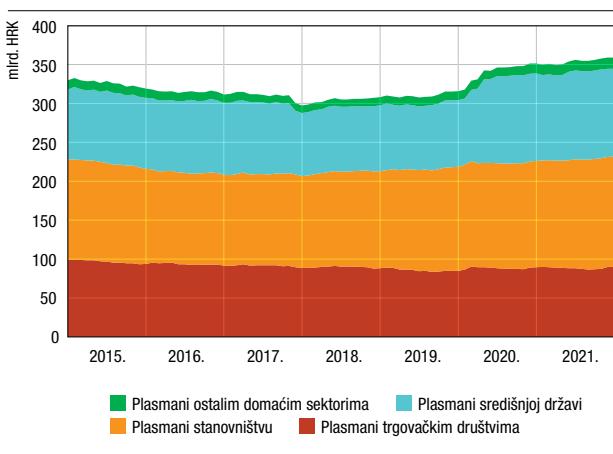
Izvor: HNB

Slika 51. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

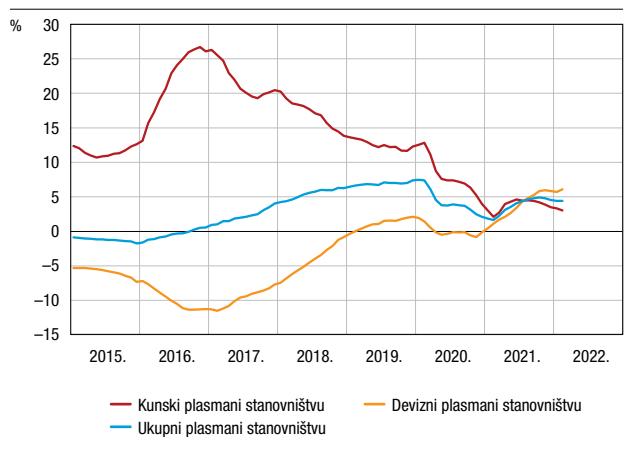
Izvor: HNB

Slika 49. Plasmani stanovništvu

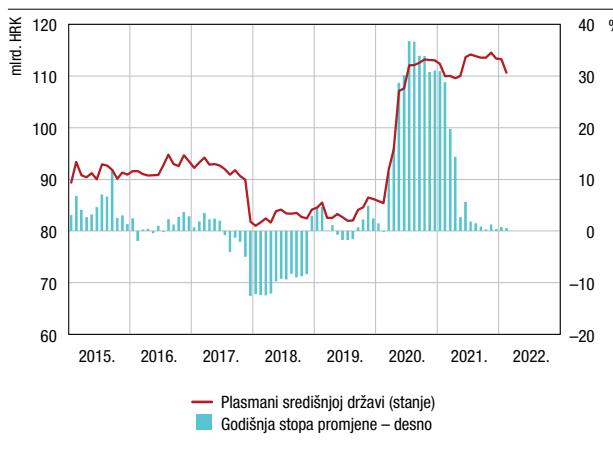
Izvor: HNB

Slika 52. Struktura plasmana monetarnih finansijskih institucija

Izvor: HNB

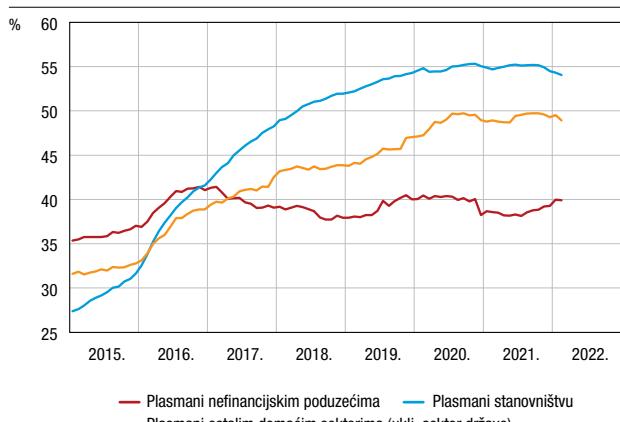
Slika 50. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

Izvor: HNB

Slika 53. Plasmani monetarnih finansijskih institucija središnjoj državi

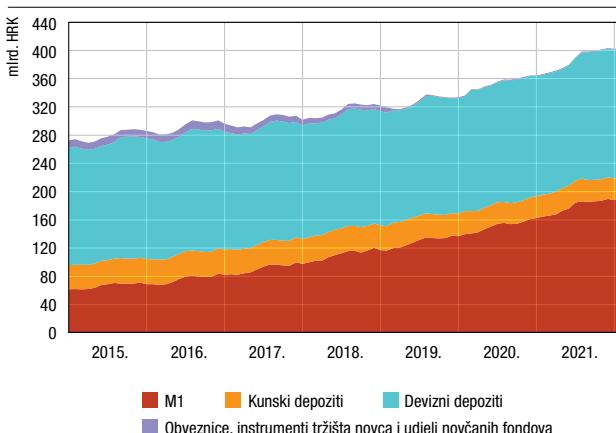
Izvor: HNB

Slika 54. Udio kunkih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

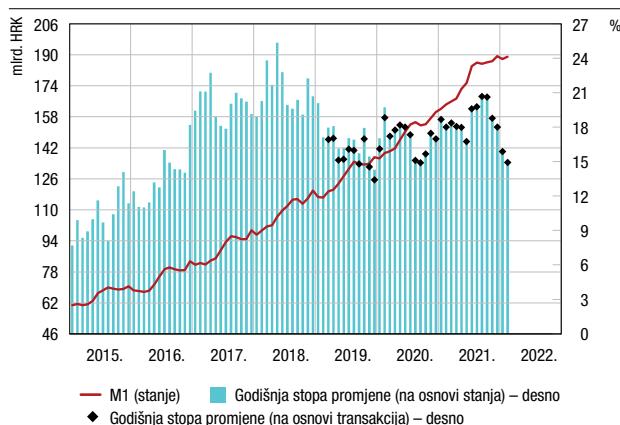
Izvor: HNB

Slika 57. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

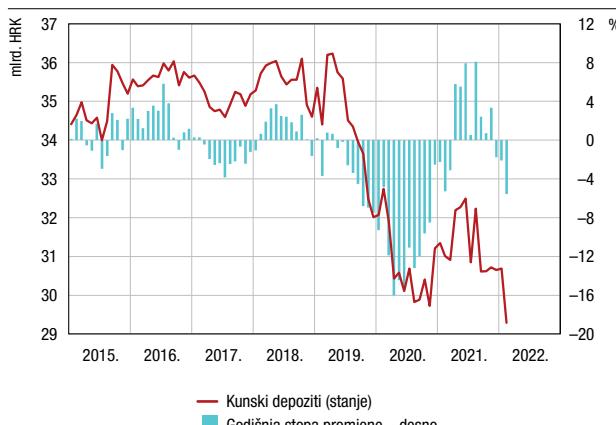
Slika 55. Novčana masa (M1)

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklassifikacije novčanih fondova.

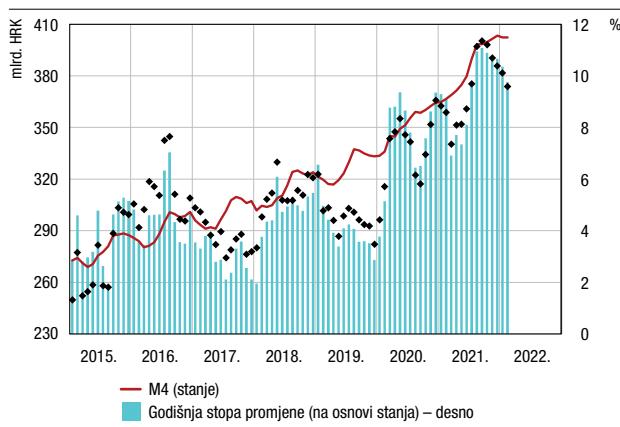
Izvor: HNB

Slika 58. Kunski štedni i oročeni depoziti

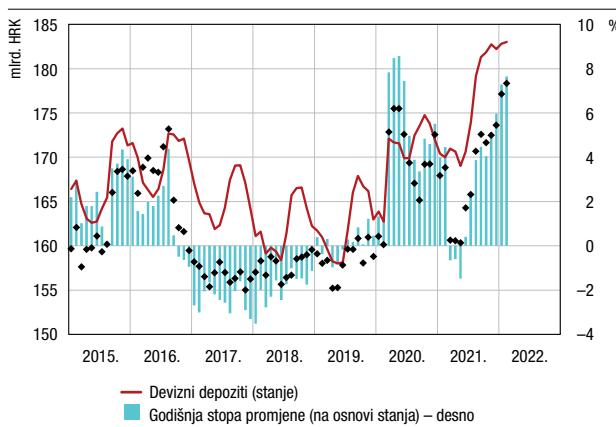
Izvor: HNB

Slika 56. Ukupna likvidna sredstva (M4)

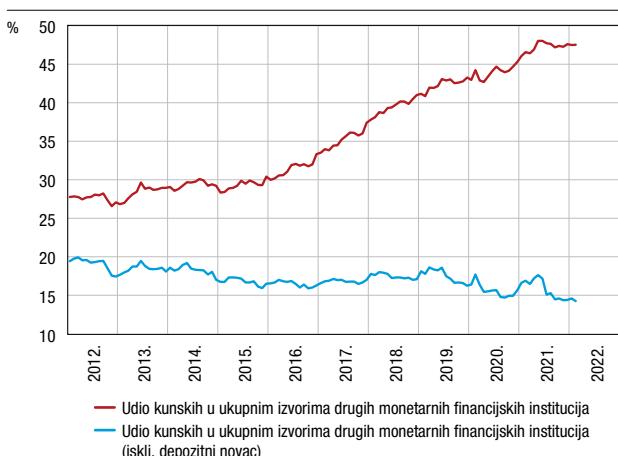

Izvor: HNB

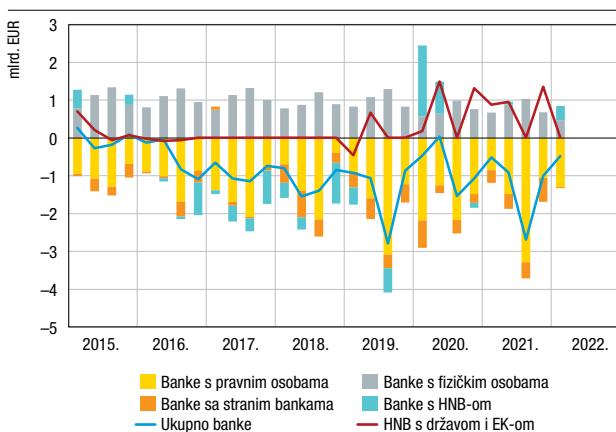
Slika 59. Devizni depoziti

Izvor: HNB

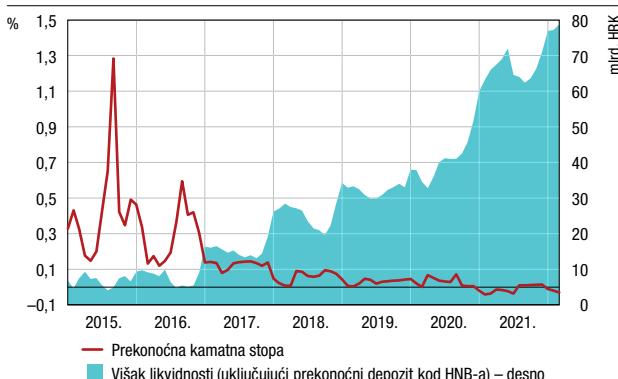
Slika 60. Udio kunske izvora

Izvor: HNB

Slika 62. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

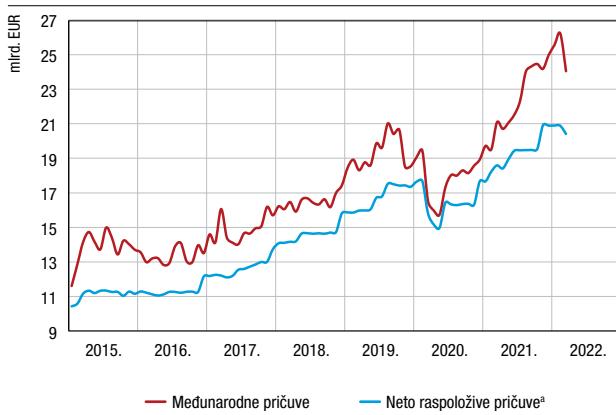
Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu.

Izvor: HNB

Slika 61. Likvidnost banaka i prekonočna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem

Napomena: Višak likvidnosti je razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve. Prekonočna kamatna stopa do kraja 2015. odnosi se na prekonočnu međubankovnu kamatnu stopu, a od početka 2016. odnosi se na prekonočnu kamatnu stopu na trgovanje banaka depozitnim novcem.

Izvor: HNB

Slika 63. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

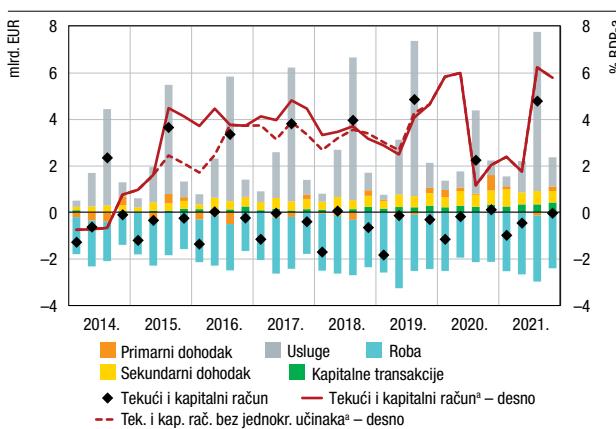
Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca

preliminarni podaci, u milijunima eura

	2020.	2021.	Indeks	
			2020./2019.	2021./2020.
Tekuće transakcije	-56,4	1.944,7	–	–
Kapitalne transakcije	1.074,4	1.367,4	120,8	127,3
Financijske transakcije (bez pričuve)	19,9	-3.480,8	1,4	–
Međunarodne pričuve HNB-a	603,2	6.030,7	60,9	999,7
Neto pogreške i propusti	-394,8	-762,2	294,2	193,0

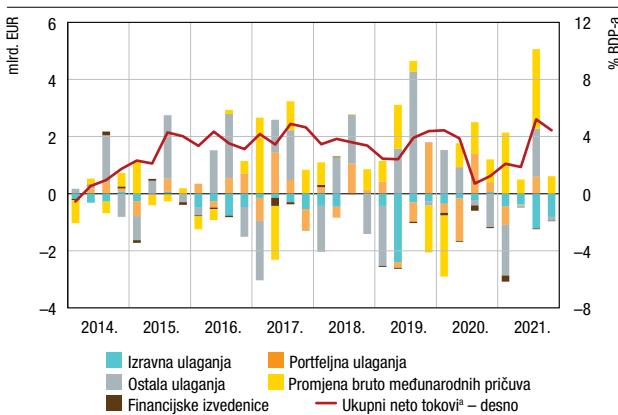
Izvor: HNB

Slika 64. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

^a Zbroj posljednjih četiri tromjesečja

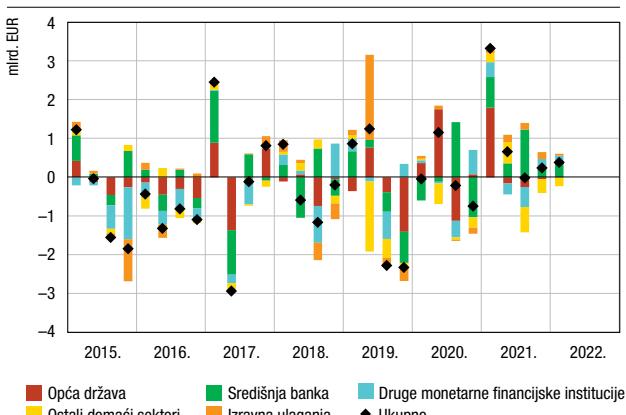
Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrenе koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

Slika 65. Tokovi na finansijskom računu prema vrsti ulaganja^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

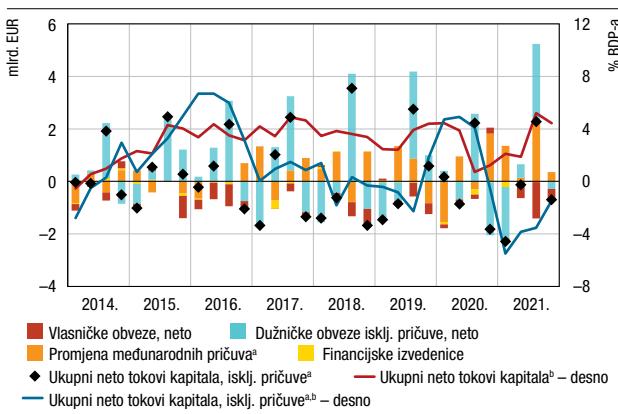
Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

Slika 68. Transakcije bruto inozemnog duga

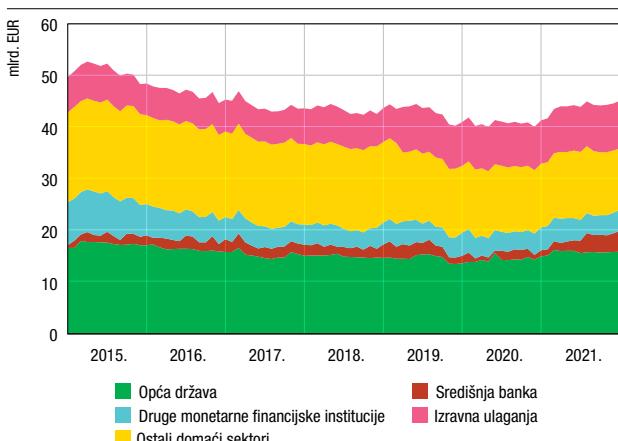
Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za prvo tromjesečje 2022. odnose se na siječanj.

Izvor: HNB

Slika 66. Tokovi na finansijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

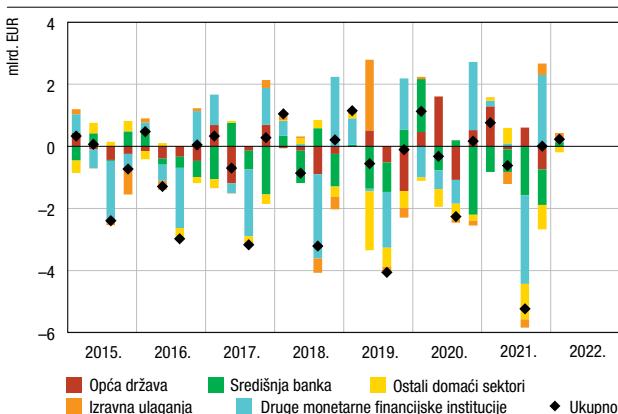
Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

Slika 69. Bruto inozemni dug
na kraju razdoblja

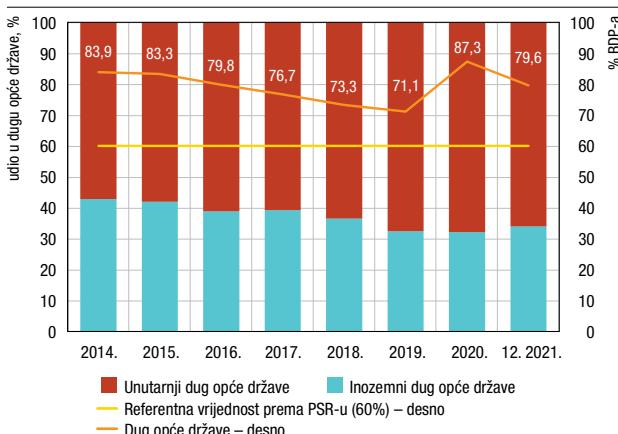
Napomena: Podaci zaključno sa siječnjem 2022.

Izvor: HNB

Slika 67. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za prvo tromjesečje 2022. odnose se na siječanj.

Izvor: HNB

Slika 70. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – IX. 2020.	I. – IX. 2021.
Ukupni prihodi	128.753	148.581
Izravni porezi	17.752	16.426
Neizravni porezi	51.498	62.969
Socijalni doprinosi	33.348	36.918
Ostalo	26.155	32.268
Ukupni rashodi	148.317	154.757
Socijalne naknade	47.549	49.897
Subvencije	11.254	8.690
Kamate	5.614	5.171
Naknade zaposlenicima	37.149	39.652
Intermedijarna potrošnja	23.112	24.285
Investicije	12.785	14.324
Ostalo	10.854	12.738
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-19.563	-6.176

Izvor: Eurostat; DZS

Tablica 4. Državni proračun

prema metodologiji računskog plana, u milijunima kuna

	I. – XI. 2020.	I. – XI. 2021.
1. Prijodi	119.155	138.600
2. Prodaja nefinancijske imovine	464	355
3. Rashodi	134.238	144.464
4. Nabava nefinancijske imovine	3.714	6.318
5. Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-) (1+2-3-4)	-18.333	-11.827

Izvor: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	XII. 2020.	XII. 2021.
Ukupna promjena duga	37.216	13.170
Promjena unutarnjeg duga	26.259	2.492
– Gotovina i depoziti	52	9
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	5.268	-2.262
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	10.578	4.936
– Kratkoročni krediti	2.446	63
– Dugoročni krediti	10.119	215
Promjena inozemnog duga	10.956	10.679
– Gotovina i depoziti	0	0
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	210	1.525
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	8.776	4.826
– Kratkoročni krediti	626	-208
– Dugoročni krediti	1.345	4.536
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	2.004	1.963

Napomena: Promjena unutarnjeg duga opće države = (promjena pojedinih kategorija – konsolidacijski elementi)

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomski i monetarni unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu finansijskog posredovanja
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafta d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost

potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržiste novca Zagreb
tr.	– tromjeseče
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka

Znakovi

- nema pojave
- ne raspolaze se podatkom
- 0 podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere

- ∅ – prosjek
- a, b, c,... – oznaka za napomenu ispod tablice i slike
- * – revidirani podatak
- () – nepotpun, nedovoljno provjeren podatak